

Informace o povinnostech plynoucích ze zákona č. 424/2023 Sb., o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb

Dne 27. června 2019 vstoupila v platnost směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb, se lhůtou pro implementaci do 28. června 2022 (dále jen "Směrnice 2019/882"). Směrnice 2019/882 má prostřednictvím harmonizace právních předpisů členských států zajistit odstranění překážek volného trhu v oblasti požadavků na přístupnost určitých výrobků a služeb.

Skupinou osob, které je předmětná právní úprava především určena, jsou osoby se zdravotním postižením. Za takové osoby směrnice 2019/882 považuje osoby, které mají trvalé nebo dočasné fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení. Velký význam tato směrnice však má i pro jiné osoby, než jsou osoby se zdravotním postižením, pro které bude přístupnost využitelná. Jedná se například o starší osoby, osoby, které neznají místní jazyk atd.

K transpozici Směrnice 2019/882 do českého právního řádu došlo dne 29. 12. 2023, kdy byl ve Sbírce zákonů zveřejněn **zákon č. 424/2023 Sb., o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb**. Zákon č. 424/2023 Sb. **nabývá účinnosti dnem 28. června 2025**.

Výrobky v působnosti tohoto zákona jsou například čtečky elektronických knih, některé samoobslužné terminály (např. bankomaty, automaty na prodej jízdenek, platební terminály), počítače, tablety, mobilní telefony, **zařízení pro přístup k audiovizuálním mediálním službám** a některé další. Za přístupnou službu nebo výrobek jsou pak považovány takové služby nebo výrobky, které může užívat co největší množství osob, bez ohledu na jejich zdravotní omezení nebo jinou překážku, která v užívání brání.

Ode dne 29. června 2025 budou mít povinnost výrobci (a následně další subjekty v dodavatelském řetězci) dodávat na trh pouze výrobky, a poskytovatelé služeb poskytovat služby, které splňují požadavky na přístupnost stanovené zákonem č. 424/2023 Sb. Zákon však vymezuje několik výjimek, kdy nebude nutné dané požadavky plnit. **Tyto výjimky se budou týkat zejména mikropodniků¹, a dále subjektů, pro které by zajištění některých požadavků na přístupnost představovalo významnou finanční zátěž.**

Primárním účelem zákona je snaha o zjednodušení životních situací, se kterými se potýkají především osoby zdravotně postižené v pozici spotřebitele. Jedná se o služby, které svým charakterem cílí na široké spektrum populace, rovněž pak výrobky, se kterými se v běžných životních situacích spotřebitelé setkávají.

Zákon č. 424/2023 Sb. stanovuje orgány dozoru, které budou případné porušení povinností plynoucích z tohoto zákona sankcionovat. Jedním z dozorových orgánů je rovněž Rada pro

¹ Definice mikropodniku plyne z NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem. Dle Nařízení je mikropodnik vymezen jako podnik, který zaměstnává méně než 10 osob a jehož roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony EUR.

rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada), která je orgánem dozoru nad dodržováním povinností stanovených zákonem č. 424/2023 Sb. pro služby vymezené § 2 odst. 2 písm. b).

§ 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 424/2023 Sb.:

Tento zákon se vztahuje na tyto služby poskytované spotřebitelům: služby poskytující přístup k audiovizuálním mediálním službám.

Ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 424/2023 Sb. vymezuje pojem audiovizuální mediální služby a služby poskytující přístup k audiovizuálním mediálním službám.

§ 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 424/2023 Sb.:

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) audiovizuálními mediálními službami

- 1. služby rozhlasového a televizního vysílání podle zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání,*
- 2. audiovizuální mediální služby na vyžádání podle zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání,*
- 3. obchodní sdělení podle zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání,*
- 4. audiovizuální obchodní sdělení podle zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání.*

§ 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 424/2023 Sb.:

Pro účely tohoto zákona se rozumí službami poskytujícími přístup k audiovizuálním mediálním službám služby přenášené sítěmi elektronických komunikací, které jsou používány k určení audiovizuálních mediálních služeb, k přijímání informací o nich a k jejich výběru a sledování, jakož i veškeré poskytované prvky, zejména otevřené nebo skryté titulky, audiopopis nebo tlumočení do českého znakového jazyka, které jsou výsledkem opatření k zajištění zpřístupnění těchto služeb pro osoby se zrakovým a pro osoby se sluchovým postižením podle zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání a zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, včetně elektronického programového průvodce.

Povinnosti plynoucí ze zákona č. 424/2023 Sb. se vztahují rovněž na provozovatele vysílání a poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. V dané souvislosti je třeba poukázat zejména na následující povinnosti:

- 1) Dle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 424/2023 Sb. je poskytovatel služby povinen zajistit, aby služba, kterou poskytuje, splňovala požadavky na přístupnost. Poskytovatel služby zajistí, aby požadavky na přístupnost tato služba splňovala po celou dobu jejího poskytování, a to i v případě, že dojde ke změně v poskytované službě, v požadavku na přístupnost nebo v harmonizované normě nebo technické specifikaci, s nimiž je služba ve shodě podle § 16².

² § 16 Předpoklad shody

(1) Splnění harmonizované normy nebo její části se považuje za splnění požadavků na přístupnost v rozsahu, v jakém se tato harmonizovaná norma nebo její část na tyto požadavky vztahuje.

- 2) Dle § 13 odst. 2 zákona č. 424/2023 Sb.: *Zjistí-li poskytovatel služby, že služba nesplňuje požadavky na přístupnost, je povinen bez zbytečného odkladu přijmout opatření k uvedení služby do souladu s těmito požadavky. Poskytovatel služby je povinen bezodkladně informovat orgán dozoru, v jehož správním obvodu službu poskytuje, o tom, že služba nesplňuje požadavky na přístupnost, o povaze a příčinách nesouladu a přijatých opatřeních k uvedení služby do souladu s požadavky na přístupnost.*

V takové situaci je poskytovatel povinen nejen bezodkladně informovat orgán dozoru, ale rovněž bez zbytečného odkladu přijmout opatření k uvedení služby do souladu s požadavky zákona. Poskytovatel orgán dozoru informuje o povaze a příčinách nesouladu a o přijatých opatřeních k uvedení služby do souladu s požadavky na přístupnost.

- 3) Dle § 14 zákona č. 424/2023 Sb.:

(1) Poskytovatel služby zveřejní ve všeobecných obchodních podmínkách nebo v obdobném dokumentu informace, jak služba splňuje požadavky na přístupnost, včetně popisu jednotlivých požadavků na přístupnost. Poskytovatel služby poskytne tyto informace na žádost i ve zvukové formě; v případě, že tyto informace zveřejní na internetových stránkách, musí být zpřístupněny v běžně přístupných formátech.

(2) Poskytovatel služby za podmínek uvedených v odstavci 1 dále zveřejní

a) všeobecný popis služby,

b) vysvětlivky nezbytné k pochopení fungování služby.

(3) Při zveřejňování informací může poskytovatel služby odkázat na splnění požadavků na přístupnost v harmonizované normě nebo technické specifikaci, s níž je služba ve shodě podle § 17³.

(4) Informace podle odstavců 1 a 2 zveřejňuje poskytovatel služby po celou dobu jejího poskytování, a to tak, aby tyto informace byly přístupné i osobám se zdravotním postižením.

Poskytovatelé služeb mohou uplatňovat určité výjimky z povinnosti zpřístupnění služeb ve specifických případech. Tyto případy upravuje § 15 odst. 1 zákona č. 424/2023 Sb.:

Výrobce nebo poskytovatel služby není povinen splnit požadavky na přístupnost v rozsahu, v jakém by shoda s požadavky na přístupnost

a) vyžadovala zásadní změnu výrobku nebo služby, nebo

(2) Nebyl-li zveřejněn odkaz na harmonizovanou normu, považuje se splnění technické specifikace nebo její části za splnění požadavků na přístupnost v rozsahu, v jakém se tato technická specifikace nebo její část na tyto požadavky vztahuje.

³ (1) Splnění požadavků na přístupnost podle tohoto zákona u výrobku nebo služby, na něž se tento zákon vztahuje, se považuje za splnění požadavků na přístupnost stanovených pro tento výrobek nebo službu jiným právním předpisem nebo jiným přímo použitelným předpisem Evropské unie, ledaže tento jiný předpis takový postup vylučuje.

(2) Služba splňuje požadavky na přístupnost podle tohoto zákona, splňuje-li požadavky poskytování přístupných informací a informací o přístupnosti stanovené v nařízeních (ES) č. 261/200410), (ES) č. 1107/20065), (EU) 1177/20108), (EU) č. 181/20116), (EU) 2021/7827) a v příslušných prováděcích předpisech přijatých na základě předpisu Evropské unie v oblasti interoperability železničního systému¹¹). Stanoví-li tento zákon další požadavky na přístupnost k těm, které jsou stanovené podle věty první, považuje se služba za splňující požadavky na přístupnost podle tohoto zákona, pokud splňuje i tyto další požadavky.

b) pro něj měla za následek nepřiměřenou zátěž na základě kritérií stanovených v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

Poskytovatel služby může postupovat podle odstavce 1 za předpokladu, že vypracuje posouzení prokazující, že by zajištění shody služby s požadavky na přístupnost vedlo k zásadní změně služby nebo by mělo za následek nepřiměřenou zátěž (dále jen "posouzení"). Na výrobce nebo poskytovatele služby, který obdrží na zajištění shody s požadavky na přístupnost dotaci, dar nebo jiné obdobné plnění, se odstavec 1 písm. b) nevztahuje.

Posouzení a podklady pro jeho vypracování uchovává poskytovatel služby po dobu 5 let ode dne, kdy naposledy poskytl službu. Subjekt, který je mikropodnikem, nemá povinnost předkládat posouzení orgánu dozoru.

Pokud poskytovatel služby chce uplatnit výjimku dle odst. 1, je jeho povinností (dle § 15 odst. 5 zákona č. 424/2023 Sb.) informovat orgán dozoru, že výrobek nebo služba nebude plnit požadavky na přístupnost podle odstavce 1. V této informaci uvede zejména

- a) výrobek nebo službu, kterých se nesplnění požadavků na přístupnost podle odstavce 1 týká,
- b) důvod podle odstavce 1, který umožňuje nesplnění požadavků na přístupnost,
- c) požadavky na přístupnost, které výrobek nebo služba nebude podle odstavce 1 splňovat,
- d) datum provedení posouzení.

Postupuje-li poskytovatel služby podle odstavce 1 písm. b), přiloží k informaci rovněž čestné prohlášení výrobce nebo poskytovatele služby, že neobdržel na zajištění přístupnosti dotaci, dar nebo jiné obdobné plnění. (§ 15 odst. 6 zákona č. 424/2023 Sb.)

Při změně služby, vždy však nejpozději do 5 let ode dne vypracování posledního posouzení, poskytovatel služby, který postupuje podle odstavce 1 písm. b), vypracuje pro každou službu nové posouzení. Poskytovatel služby, který postupuje podle odstavce 1 písm. b), vypracuje nové posouzení také na výzvu orgánu dozoru v jím stanovené přiměřené lhůtě, pokud by měl orgán dozoru o nepřiměřené zátěži důvodnou pochybnost. (§ 15 odst. 4 zákona č. 424/2023 Sb.) Poskytovatel je v takové situaci povinen předložit orgánu dozoru nové posouzení, které orgán dozoru zhodnotí a rozhodne o dalším postupu.